

ANNA LÓA ÓLAFSDÓTTIR

FYRSTU SKREFIN!

Anna Lóa Ólafsdóttir

Fullorðinsfræðslan á Íslandi hefur tekið miklum breytingum hin síðari ár og þá ekki síst vegna breytinga á vinnumarkaði. Á svæði þar sem atvinnuleysi fer úr rúmlega 1% í 8% á stuttum tíma (mest á Suðurnesjum eða um 15% þegar verst var) þarf skjót viðbrögð og úrlausnir. Árið 2006 var einum stærsta vinnustað á Íslandi lokað þegar bandaríski herinn yfirgaf landið. Miðstöð símenntunar á Suðurnesjum (MSS) og aðrir á svæðinu brugðust við með ráðgjöf og námskeiðahaldi og þar sem þetta gerðist á uppgangstíma fengu margir fljótlega annað starf. Fjöldi fólks þurfti að skipta algjörlega um starfsvettvang og takast á við breytingar í kjölfar brotthvarfsins og sama hvað fólki hefur fundist um veru varnarliðsins á Íslandi þá er staðreyndin sú að höggjöð fyrir Suðurnesjamenn var mikið.

HRUNIÐ 2008

Það má segja að enn sé verið að fást við þetta stóra högg því að við hrunið 2008 voru fyrrverandi varnarliðsstarfsmenn margir hverjir með lægstan starfsaldur þegar segja þurfti upp fólki og lentu því í annarri uppsögn. MSS hefur á þessum tíma þróað námskeið og ráðgjöf til að mæta þörfum þeirra sem þurfa að takast á við atvinnumissi. Þá hafa gefist tækifæri til að skoða hvað aðrar þjóðir hafa gert og MSS hefur tekið þátt í að þróa og bjóða upp á verkefni í samstarfi við önnur lönd. Meðal þeirra er verkefnið Reach sem Nordplus Voxen styrkti en þátttökulöndin voru auk Íslands, Finnland og Litháen. Markmiðið með verkefninu var að efla þátttöku í fullorðinsfræðslu og símenntun þannig að hún yrði í auknum mæli sjálfsgöður og markviss þáttur í lífi fólks, bæði í leik og starfi. Þá var það ekki síður markmið að ná til þeirra sem höfðu litla reynslu af fullorðinsfræðslu og símenntun og bjóða þeim upp á fræðslu út frá þörfum hópsins. Ætlunin var að ná til fólks eða hópa sem hafa tekið lítinn þátt í fullorðinsfræðslu og símenntun, s.s. til þeirra sem búa við lakar fjárhagslegar eða félagslegar aðstæður, til atvinnuleitenda, fólks með sérþarfir og einstæðra mæðra með litla menntun.

NÁMSKEIÐIÐ FYRSTU SKREFIN

Námskeiðið, sem MSS bauð upp á og fékk heitið Fyrstu skrefin, hafði það að markmiði að styðja við og styrkja einstaklinga til að takast á við breytingar í lífi sínu og bæta stöðu sína til betri vegar. Markhópurinn voru ungar mæður (20–25 ára) sem vildu gjarnan styrkja stöðu sína þegar kom

að atvinnu og/eða menntun. Til þess að ná þessu fram var námskeiðinu skipt upp í þrjú meginþemu: sjálfstyrkingu, samfélagslega vitund og skapandi starf. Meðal markmiða með námskeiðinu var að þátttakendur fengju að kynnst atvinnumarkaðnum og þeim tækifærum sem þar eru. Þá var ákveðið að leggja áherslu á upplýsingar um sveitarfélagið og aðgengi að þjónustunni sem þar stendur til boða og hvaða réttindi og skyldur liggja á herðum einstaklingsins annars vegar og sveitarfélagsins hins vegar. Með skapandi vinnu er stefnt að því að efla skapandi hugsun og gefa þátttakendum tækifæri til að tjá sig á skapandi hátt.

ÖÐRUVÍSI AÐFERÐIR

Kennsluáferðirnar voru: fyrirlestrar, hópavinna, umræður, heimsóknir í fyrirtæki og skapandi starf. Námskeiðið tókst mjög vel og náði þeim tilætlaða árangri að aðstoða þátttakendur við að taka fyrstu skrefin í átt að betra lífi. Skapandi þátturinn var frekar viðamikill í námskeiðinu miðað við önnur námskeið hjá MSS en þar sem umræðan núna snýst mikið um að efla þann þátt hvort sem er úti á atvinnumarkaðnum eða í námi var ákveðið að fara þessa leið. Þátttakendur á námskeiðinu töluðu um mikilvægi þessa þáttar og hvernig hann hafi aukið sjálfstraustið. Það hefur gert það að verkum að MSS hefur þróað önnur námskeið með sams konar sniði. Sjálfstyrking var stór þáttur af námskeiðinu enda ljóst að breytingar í lífi fólks og erfiðar aðstæður hafa áhrif á sjálfstraustið. Með því að aðstoða einstaklinga við að sjá tækifærin sem felast í breytingunum í stað þess að einangrast og festast í vonleysi og jafnvel kvíða er stigið mikilvægt skref fyrir þá sem nýta sér þennan þátt. Þátttakendur kynntu sér

vinnumarkaðinn með því að heimsækja fyrirtæki og fengu góða fræðslu um nærumhverfið, svo sem mikilvægar stofnanir og starfsemi þeirra.

NÁMS- OG STARFSRÁÐGJÖF

Í Fyrstu skrefunum var líka lögð áhersla á ráðgjöf hjá náms- og starfsráðgjafa, bæði fyrir og eftir námskeið og svo aftur að einhverjum tíma liðnum frá því að námskeiði lauk. Þátttakendum líkaði eftirfylgnin vel og fyrir suma var þetta mjög hvetjandi. Í viðtölum, sem voru gerð tæpu ári eftir að námskeiði lauk, kom í ljós að staða flestra þátttakenda var mun betri en árið áður. Hluti þeirra var kominn í nám, aðrir í starf og einhverjir voru á leiðinni í nám og nýttu viðtalið sem hvatningu á sjálfu sér. Þegar þátttakendur voru spurðir hvort og þá hvernig námskeiðið hefði orðið til þess að ákvörðun var tekin um að taka fyrsta skrefið voru svörin mörg svipuð: hjálpaði mér að taka fyrstu skrefin út fyrir þægindahringinn, fór að hugsa um breytingar, opnaði augun mín, gaman að kynnast nýju fólki og læra eitthvað nýtt, öðlaðist trú á sjálfa mig og margt fleira.

Í FRAMHALDI VERÐA NÆSTU SKREF

Þetta hvetur okkur til að halda áfram á svipaðri braut enda sjáum við það meðal annars sem okkar hlutverk að aðstoða fólk með fyrstu skrefin í átt að betra lífi. Síðan þessu námskeiði lauk hefur MSS aukið fjölbreytni námskeiða sem byggjast meðal annars á sjálfstyrkingu, hreyfingu og skapandi starfi. Þessi námskeið hafa gengið vel og hafa reynst bæði styðjandi og styrkjandi fyrir þátttakendur og þeir talið sig betur í stakk búna til að taka fyrstu skrefin í átt að betra lífi. Við munum halda áfram að vera sveigjanleg og prófa okkur áfram varðandi þá þætti sem markhópurinn okkar kallar á hverju sinni. Aðstæðurnar sem við upplifum núna eru ólíkar öllu öðru sem við höfum kynnst og því eðlilegt að við prófum okkur áfram og séum tilbúin að fara nýjar leiðir í þeirri viðleitni okkar að aðstoða einstaklinga að fóta sig í breyttu umhverfi. Námskeiðið Fyrstu skrefin var einmitt eitt af fjölmörgum nýjum skrefum sem MSS hefur tekið undanfarin ár og við munum halda ótraud áfram.

UM HÖFUNDINN

Anna Lóa Ólafsdóttir starfar sem kennari og náms- og starfsráðgjafi hjá Miðstöð símenntunar á Suðurnesjum. Hún hefur lokið B.Ed. prófi frá Kennaraháskóla Íslands og diplómanámi í náms- og starfsráðgjöf frá Háskóla Íslands. Anna Lóa stundar diplómanám í sálgæslu.